DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

16. maj 2002 *

I sag C-232/99,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved I. Martínez del Peral og B. Mongin, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Spanien ved N. Díaz Abad, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktaten og Rådets direktiv 93/16/EØF af 5. april 1993 om fremme af den frie bevægelighed for læger og gensidig anerkendelse af

* Processprog: spansk.

deres eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser (EFT L 165, s. 1), idet det ikke har gennemført direktivets artikel 8 korrekt inden for den fastsatte frist og ikke har gennemført direktivets artikel 18,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, S. von Bahr, som fungerende formand for Femte Afdeling, og dommerne D.A.O. Edward (refererende dommer) og M. Wathelet.

generaladvokat: C. Stix-Hackl
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 1. februar 2001, hvorunder Kommissionen var repræsenteret ved I. Martínez del Peral og B. Mongin og Kongeriget Spanien ved M. López-Monís Gallego, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 4. oktober 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 17. juni 1999 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 226 EF anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktaten og Rådets direktiv 93/16/EØF af 5. april 1993 om fremme af den frie bevægelighed for læger og gensidig anerkendelse af deres eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser (EFT L 165, s. 1), idet det ikke har gennemført direktivets artikel 8 korrekt inden for den fastsatte frist og ikke har gennemført direktivets artikel 18.

Fællesskabsbestemmelserne

2 Det bestemmes i artikel 8 i direktiv 93/16:

»1. En medlemsstat, der er værtsland, kan af statsborgere fra medlemsstaterne, som ønsker at opnå eksamensbeviser, certifikater eller andre kvalifikationsbeviser for uddannelse som speciallæge, der ikke er omhandlet i artikel 4 og 6, eller som, uanset at de er omhandlet i artikel 6, ikke udstedes i en medlemsstat, der er hjemland eller seneste opholdsland, kræve, at de opfylder de uddannelsesbetingelser, som denne medlemsstat i så henseende foreskriver i sine egne love eller administrative bestemmelser.

2. En medlemsstat, der er værtsland, tager dog helt eller delvis hensyn til de uddannelsesperioder, som de i stk. 1 omhandlede statsborgere har fuldført, og som er bekræftet ved et eksamensbevis, certifikat eller andet kvalifikationsbevis for uddannelse, udstedt af de kompetente myndigheder i den medlemsstat, der er hjemland eller seneste opholdsland, såfremt denne periode svarer til den, der for den pågældende speciallægeuddannelse kræves i den medlemsstat, der er værtsland.

3. Når de kompetente myndigheder eller organer i en medlemsstat, der er værtsland, har efterprøvet indholdet og varigheden af den pågældende specialistuddannelse på grundlag af de fremlagte eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser, underretter den pågældende om varigheden af den supplerende uddannelse og om, hvilke områder den skal omfatte.«

3 Direktivets artikel 18 bestemmer:

»Såfremt det i en medlemsstat, der er værtsland, er nødvendigt at være optaget i et offentligretligt socialsikringsorgan for med et forsikringsorgan at opgøre regnskaber i forbindelse med virksomhed udøvet til fordel for socialforsikrede, fritager denne medlemsstat i tilfælde af tjenesteydelser, som medfører, at den begunstigede må rejse, de af medlemsstaternes statsborgere, der er etableret i en anden medlemsstat, for at opfylde dette krav.

Den begunstigede underretter dog forud eller, i hastende tilfælde, efterfølgende dette organ om sin udførelse af tjenesteydelser.«

De nationale bestemmelser

4 Artikel 8 i direktiv 93/16 er blevet gennemført i spansk ret ved artikel 12a i Real Decreto 1691/1989 por el que se regulan el reconocimiento de diplomas, certificados y otros títulos de Médico y de Médico Especialista de los Estados miembros de la Comunidad Economica Europea, el ejercicio efectivo del derecho de establecimiento y la libre prestación de servicios (kongelig anordning 1691/1989 om anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser for læger og speciallæger i EØF-medlemsstaterne samt om den faktiske udøvelse af retten til etablering og fri udveksling af tjenesteydelser) af 29. december 1989 (BOE nr. 13 af 15.1.1990, s. 1267, herefter »kongelig anordning 1691/1989«), som ændret ved Real Decreto 2072/1995 af 22. december 1995 (BOE nr. 20 af 23.1.1996, s. 1962, herefter »kongelig anordning 2072/1995«). Artikel 12a har følgende ordlyd:

»1. I henhold til bestemmelserne i artikel 8 i direktiv 93/16 finder bestemmelserne i nærværende artikel anvendelse på enhver statsborger i medlemsstaterne, som ønsker at opnå en spansk speciallægeanerkendelse og som fremlægger et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for speciallægeuddannelse, som ikke er nævnt i bilag II til denne kongelige anordning.

2. Undervisnings- og Videnskabsministeriets Generaldirektorat for Forskning og Videregående Uddannelse bedømmer de uddannelsesperioder, som vedkommende har fuldført, med henblik på en eventuel anerkendelse heraf. I givet fald fastlægger det efter udtalelse fra det nationale udvalg for det pågældende speciale varigheden af den supplerende uddannelse, som vedkommende skal fuldføre for at opnå ret til at betegne sig som speciallæge i Spanien, såvel som hvilke områder denne uddannelse skal omfatte.

Den uddannelse, som ansøgeren, hvis ret til at betegne sig som læge først skal være anerkendt, har godtgjort, vurderes i forhold til dens officielle status i hjemlandet og til dens overensstemmelse med indholdet af den uddannelse, som i Spanien kræves for det pågældende speciale.

3. Den supplerende uddannelse, som de pågældende i givet fald skal fuldføre, finder sted i en stilling, som er officielt godkendt for det pågældende speciale. Med henblik herpå skal de pågældende, bortset fra i det tilfælde, der nævnes i stk. 4, indgive ansøgning om optagelse på den pågældende uddannelse efter at have gennemgået den almindelige procedure, som omfatter den ved kongelig anordning 127/1984 af 11. januar 1984 og andre gældende bestemmelser fastsatte statseksamen, på samme betingelser som andre ansøgere, der er underlagt denne procedure.

4. Såfremt de pågældende kan godtgøre, at de har bestået en national udvælgelsesprøve, som giver adgang til den uddannelse, de har fuldført i hjemlandet, undtages de fra det eksamenskrav, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, i kongelig anordning 127/1984. I så fald finder den supplerende uddannelse sted i den stilling, som er anerkendt for den speciallægeuddannelse, som er udpeget af det i artikel 5 i kongelig anordning 127/1984 nævnte internationale udvalg, og i henhold til bestemmelserne i denne anordning og dens gennemførelsesbestemmelser.«

Den administrative procedure

5 Kommissionen har ved en åbningsskrivelse meddelt den 27. december 1990 indledt en traktatbrudsprocedure mod Kongeriget Spanien for manglende gennemførelse af artikel 8, 17 og 23 i Rådets direktiv 75/362/EØF af 16. juni 1975 om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser for læger omfattende foranstaltninger, som skal lette den

faktiske udøvelse af retten til etablering og fri udveksling af tjenesteydelser (EFT L 167, s. 1), samt for ukorrekt gennemførelse af direktivets artikel 14 ved kongelig anordning 1691/1989. Efter det svar, der indkom fra de spanske myndigheder den 8. april 1991, har Kommissionen i en begrundet udtalelse meddelt den 17. januar 1996 fremsat klagepunkter vedrørende artikel 8 og 18 i direktiv 93/16, der indholdsmæssigt svarer til artikel 8 og 17 i direktiv 75/362.

6 I sit svar af 25. januar 1996 på den begrundede udtalelse medsendte de spanske myndigheder kongelig anordning 2072/1995, som ændrede kongelig anordning 1691/1989, og som ifølge de spanske myndigheder fuldendte gennemførelsen af direktiv 93/16 i spansk ret.

7 Eftersom Kommissionen ikke fandt, at denne nye anordning havde bragt traktatbruddet til ophør, fremsendte den en supplerende åbningsskrivelse den 12. februar 1997, som den spanske regering besvarede den 4. juni 1997. Da Kommissionen fandt dette svar utilfredsstillende, fremsendte den en supplerende begrundet udtalelse til Kongeriget Spanien den 10. august 1998. Den spanske regerings svar på den supplerende begrundede udtalelse kom frem til Kommissionen ved skrivelse af 23. november 1998.

Det første klagepunkt om ukorrekt gennemførelse af artikel 8 i direktiv 93/16

Parternes argumenter

8 Med sit første klagepunkt har Kommissionen gjort gældende, at Kongeriget Spanien ikke har gennemført artikel 8 i direktiv 93/16 korrekt, eftersom en læge fra en anden medlemsstat, hvis eksamensbevis, certifikat eller andet kvalifika-

tionsbevis for speciallægeuddannelse ikke omfattes af en automatisk og ubetinget anerkendelse i medfør af direktiv 93/16, skal gennemgå den nationale optagelsesprøve til uddannelsen som »Médico Interno Residente« (fastansat læge i hospitalsturnus, herefter »MIR«) for at få adgang til speciallægeerhvervet i Spanien.

9 Ifølge Kommissionen er adgangen til speciallægeuddannelsen i Spanien betinget af, at ansøgeren består en national prøve, der er indført med henblik på at begrænse antallet af speciallæger, som tildeles status som læge under uddannelse til speciallæge med ansættelse på en institution eller et sundhedscenter, der er anerkendt for speciallægeuddannelsen.

10 Kommissionen har gjort gældende, at det klart fremgår af artikel 8, stk. 3, i direktiv 93/16, at værtsmedlemsstaten ikke kan afslå at udstede et eksamensbevis for speciallæger i de tilfælde, der ikke er omfattet af den ordning for automatisk og ubetinget anerkendelse, som direktivet har indført. Ganske vist kan værtsmedlemsstaten, efter at have undersøgt de eksamensbeviser, certifikater eller andre kvalifikationsbeviser, som ansøgeren har opnået i andre medlemsstater, i givet fald stille krav om en supplerende uddannelse. Den kan imidlertid ikke systematisk betinge adgangen til denne uddannelse af, at ansøgeren har bestået en statseksamen som MIR-prøven, der er etableret for læger, der vil påbegynde en speciallægeuddannelse, hvorimod de pågældende læger fra andre medlemsstater alene har brug for uddannelsesstillinger for at følge den nævnte supplerende uddannelse.

11 Kommissionen har henvist til, at den har modtaget et stort antal klager, samt til klageskrivelser, som er blevet oversendt til Kommissionen af Europa-Parlamentet og den europæiske ombudsmand. Det fremgår af disse klager, at de spanske myndigheder jævnligt og vedholdende har henvist til den manglende gennemførelse af artikel 8 i direktiv 93/16 i spansk ret som begrundelse for at meddele afslag på at behandle ansøgningerne om anerkendelse af eksamensbeviser.

12 Kommissionen har gjort gældende, at medlemsstaterne lovligt kan stille krav om bestået af en prøve, i det omfang der er tale om en udvælgelsesprøve i forbindelse med ansættelse. MIR-prøven har imidlertid ikke karakter af en ansættelsesbetingelse, eftersom den ikke giver den, der består prøven, adgang til en bestemt stilling, men derimod til en uddannelse. De spanske myndigheder befinder sig således ikke i den situation, hvor de er nødsaget til at begrænse det antal læger, der påbegynder en speciallægeuddannelse, fordi de vil være forpligtet til at tilbyde hver af dem en stilling.

13 Den spanske regering har gjort gældende, at kongelig anordning 1691/1989, som ændret ved kongelig anordning 2072/1995 (herefter »kongelig anordning 1691/1989, som ændret«), gennemførte artikel 8 i direktiv 93/16 i Spanien. Modsat hvad Kommissionen hævder, forpligter artikel 8 i direktiv 93/16 ikke værtsmedlemsstaten til at tilbyde den supplerende uddannelse, som den finder skal fuldføres, før den udsteder et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for speciallæge.

14 Ifølge den spanske regering er MIR-prøven en nødvendighed, der følger af situationen i Spanien, hvor der af historiske grunde er mange læger, som ønsker adgang til speciallægeuddannelsen, hvilket medfører, at det antal stillinger, der er til rådighed, er utilstrækkeligt, og at de kompetente myndigheder følgelig må tildele disse.

15 Den spanske regering har understreget, at den omhandlede prøve ikke er en »eksamen«, som ansøgerne skal bestå, men en procedure for tildeling af det begrænsede antal stillinger, der er til rådighed. Man hverken »består« eller »dumper ved« MIR-prøven. Tildelingen af uddannelsesstillinger sker i henhold til de samlede karakterer, hver ansøger har opnået under prøven, idet tildeling først sker til ansøgerne med de højeste karakterer og under hensyntagen til de ønsker, som ansøgeren har prioriteret højest. Den nævnte prøve har således indført en objektiv procedure, der bygger på principperne om merit og kvalifikationer.

Ansøgeren tildeles merit ud fra en skalabestemt vurdering af lægeuddannelsen på universitetsniveau, hvorimod kvalifikationerne vurderes ved en prøve, som vedrører de almindelige kundskaber, der henregnes til en lægevidenskabelig grunduddannelse.

16 Den spanske regering har desuden tilføjet, at der ikke konsekvent stilles krav om deltagelse i MIR-prøven, eftersom bl.a. artikel 12a, stk. 4, i kongelig anordning 1691/1989, som ændret, fritager de ansøgere fra MIR-prøven, som godtgør, at de har bestået en national udvælgelsesprøve, der giver adgang til den uddannelse, de har fulgt i deres hjemland.

17 Hvis man godtager Kommissionens maximalistiske opfattelse, vil det bringe den spanske ordning for adgang til speciallægeuddannelsen i alvorlig fare og tilskynde eller anspore ansøgerne til uddannelsen i Spanien til at påbegynde denne i udlandet i en minimumsperiode og på vilkår efter eget valg, for at opnå ret til en supplerende uddannelse i Spanien og dermed omgå de normale betingelser for adgang til denne uddannelse. Et sådant tilfælde må betegnes som en omgåelse af reglerne.

Domstolens bemærkninger

18 Artikel 8 i direktiv 93/16 udgør en del af de fællesskabsretlige foranstaltninger, der har til formål at fremme bevægeligheden i erhvervsmæssig henseende for læger, der er EF-statsborgere, og som har fulgt en speciallægeuddannelse.

19 Som det fremgår af EF-traktatens artikel 57, stk. 1 (efter ændring nu artikel 47, stk. 1, EF), har direktiver som direktiv 93/16 til formål at lette adgangen til at

optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed ved at fastsætte fælles bestemmelser og kriterier, der i videst muligt omfang fører til gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser.

20 Artikel 8, stk. 1, i direktiv 93/16 bestemmer således, at ansøgeren opnår et nyt eksamensbevis i værtsmedlemsstaten efter eventuelt at have fulgt en supplerende uddannelse. Det er på grundlag af dette eksamensbevis, at han efterfølgende kan praktisere det pågældende lægespeciale i denne medlemsstat. Bestemmelsens stk. 2 forpligter værtsmedlemsstaten til, når den fastlægger den påkrævede supplerende uddannelse, at tage hensyn til vedkommendes relevante faglige kvalifikationer, i henhold til principper, der svarer til dem, der er udviklet i Domstolens praksis vedrørende gensidig anerkendelse af faglige kvalifikationer.

21 Ifølge denne praksis, hvis principper blev udviklet i dom af 7. maj 1991, sag C-340/89, Vlassopoulou (Sml. I, s. 2357, præmis 16), er myndighederne i en medlemsstat, når de behandler en ansøgning fra en statsborger i en anden medlemsstat om tilladelse til at udøve et reguleret erhverv, forpligtet til at tage hensyn til vedkommendes faglige kvalifikationer, idet de skal foretage en sammenligning mellem på den ene side de kvalifikationer, der er dokumenteret ved vedkommendes eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser samt hans relevante erhvervserfaring, og på den anden side de krav om faglige kvalifikationer, der ifølge national ret stilles med henblik på udøvelsen af det pågældende erhverv (jf. senest dom af 22.1.2002, sag C-31/00, Dreessen, Sml. I, s. 663, præmis 31).

22 Denne forpligtelse omfatter alle eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser samt vedkommendes relevante erhvervserfaring uafhængigt af den omstændighed, at de er blevet opnået i en anden medlemsstat eller i et tredjeland, og den bortfalder ikke som følge af, at der udstedes direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser (jf. dom af 14.9.2000, sag C-238/98, Hocsman, Sml. I, s. 6623, præmis 23 og 31).

23 I den sammenhæng er hovedformålet med direktiver som direktiv 93/16 at indføre ordninger for automatisk og ubetinget anerkendelse af en række eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser.

24 For så vidt angår lægeerhvervet bestemmer direktiv 93/16 således, at hver medlemsstat anerkender bestemte eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser, der udstedes til EF-statsborgere af de øvrige medlemsstater i overensstemmelse med de i direktivet fastsatte vilkår, ved at tildele dem den samme virkning på sit område for så vidt angår adgang til og udøvelse af virksomhed som læge, som de eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser, den selv udsteder.

25 Som følge af den automatiske og ubetingede virkning, som kendetegner disse ordninger for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser samt den omstændighed, at de gør det muligt at opnå en præcis forhåndsviden om, hvorvidt et bestemt eksamensbevis giver adgang til at udøve det tilsvarende erhverv i de øvrige medlemsstater, er disse ordninger i de fleste tilfælde mere fordelagtige for de berørte end anvendelsen af de principper, der er udviklet i den i denne doms præmis 20 og 21 nævnte retspraksis. Det fremgår dog af denne retspraksis, at principperne fortsat har en vis betydning i de tilfælde, som ikke er omfattet af direktiverne om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser (jf. Hocsman-dommen, præmis 34).

26 Det er i denne sammenhæng, at der i direktiv 93/16 opstilles en sondring mellem tre tilfældegrupper for anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser for læger, der er EF-statsborgere, og som har fulgt en speciallægeuddannelse.

27 Den første tilfældegruppe vedrører læger fra andre medlemsstater, som er i besiddelse af et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for et lægespeciale, som dels findes blandt de specialer, som er fælles for alle

medlemsstaterne, dels er opregnet i artikel 5, stk. 2, i direktiv 93/16. I henhold til direktivets artikel 4 sker anerkendelsen af de nævnte eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser automatisk og ubetinget i samtlige medlemsstater.

28 Den anden tilfældegruppe vedrører læger fra andre medlemsstater, som er i besiddelse af et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for et lægespeciale, der ikke findes blandt de specialer, der er fælles for alle medlemsstaterne, men som er opregnet i den i artikel 7, stk. 2, i direktiv 93/16, anførte liste over specialer, der er særlige for en eller flere medlemsstater. I henhold til direktivets artikel 6 sker anerkendelsen af de nævnte eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser automatisk og ubetinget mellem de berørte medlemsstater, men alene mellem disse.

29 Den tredje tilfældegruppe vedrører læger fra andre medlemsstater, som ønsker at praktisere et lægespeciale i en medlemsstat, og som i en anden medlemsstat har fulgt en lægeuddannelse, der er blevet afsluttet med et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis, som ikke giver adgang til at praktisere det pågældende lægespeciale i den førstnævnte medlemsstat i henhold til artikel 4 eller artikel 6 i direktiv 93/16. I et sådant tilfælde har direktivets artikel 8 til formål at fremme den frie bevægelighed for lægen ved at give ham mulighed for, i værtsmedlemsstaten og i henhold til de bestemmelser, der gælder i denne medlemsstat, at fuldføre den uddannelse, der stilles krav om med henblik på udøvelsen af det nævnte lægespeciale.

30 Artikel 8 i direktiv 93/16 finder således for det første anvendelse på lægespecialer, som findes såvel i den medlemsstat, der er værtsland, som i den medlemsstat, der er hjemland eller seneste opholdsland, men som af en eller anden grund ikke er medtaget på listerne i direktivets artikel 5 og 7.

31 For det andet finder artikel 8 i direktiv 93/16 anvendelse på speciallægeuddannelser som, uden at de i den medlemsstat, der er hjemland eller seneste opholdsland, anses for at føre til et lægespeciale, i denne medlemsstat giver

adgang til at udøve lægevirksomhed, som i værtsmedlemsstaten udgør et lægespeciale.

32 En sådan situation foreligger eksempelvis for så vidt angår kardiologi, som, selv om det udgør et lægespeciale i de fleste medlemsstater, i andre medlemsstater anses for at være en specialuddannelse inden for den interne medicin, hvorfor et eksamensbevis for uddannelsen som »speciallæge i intern medicin — afdeling for kardiologi« ikke kan omfattes af den automatiske og ubetingede anerkendelse, der er fastsat i artikel 4 og 6 i direktiv 93/16 (jf. i den retning dom af 14.9.2000, sag C-16/99, Erpelding, Sml. I, s. 6821, præmis 27).

33 For det tredje finder artikel 8 i direktiv 93/16 anvendelse, når en læge fra en anden medlemsstat er i besiddelse af et eksamensbevis for et lægespeciale, for hvilket der ikke findes et tilsvarende speciale i værtsmedlemsstaten, men alene et beslægtet speciale, således at udøvelsen af det sidstnævnte speciale i værtsmedlemsstaten er betinget af en forudgående supplerende uddannelse.

34 Artikel 8 i direktiv 93/16 skal derfor fortolkes således, at den omfatter det tilfælde, hvor en læge fra en anden medlemsstat er i besiddelse af et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for speciallægeuddannelse, som ikke er omfattet af den ordning for automatisk og ubetinget anerkendelse, som er indført ved direktiv 93/16, men som giver lægen mulighed for i den medlemsstat, der er hans hjemland eller seneste opholdsland, at udøve en lægelig virksomhed, der i et vist omfang, men ikke formelt, svarer til det lægespeciale, han ønsker at praktisere i værtsmedlemsstaten.

35 Kongeriget Spanien har henvist til muligheden for at omgå dets ordning for adgang til speciallægeuddannelsen, hvis artikel 8 i direktiv 93/16 blev fortolket således, at den ligeledes finder anvendelse på læger fra andre medlemsstater, som er i besiddelse af et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for speciallægeuddannelse, der alene er bevis for en meget kort uddannelse, og

som ikke giver adgang til at udøve speciallægevirksomhed i den medlemsstat, der er hjemland eller seneste opholdsland. En sådan fortolkning ville bl.a. gøre det muligt for spanske læger at omgå ordningen med MIR-prøven ved blot at følge en meget kort uddannelse i en anden medlemsstat.

36 Kommissionen har anerkendt, at ønsket om at forhindre sådant misbrug er legitimt. Den har imidlertid gjort gældende, at det hverken er nødvendigt eller rimeligt at stille krav om, at læger fra andre medlemsstater, der har gennemgået en fuldstændig speciallægeuddannelse i deres hjemland eller seneste opholdsland, skal bestå MIR-prøven.

37 I den forbindelse bemærkes, at det fremgår af de indlæg, der er indgivet til Domstolen, at Kongeriget Spanien i princippet stiller krav om, at alle læger fra andre medlemsstater, i lighed med læger, der for første gang ønsker at påbegynde en uddannelse med henblik på at opnå et eksamensbevis, et certifikat, eller et andet kvalifikationsbevis som speciallæge, skal bestå MIR-prøven. Den omstændighed, at de spanske myndigheder i praksis fritager de læger, som godtgør, at de har bestået en lignende udvælgelsesprøve i den medlemsstat, der er deres hjemland eller seneste opholdsland, fra det nævnte prøvekrav, bekræfter blot, at der er tale om en regel, hvorefter deltagelse i prøven principielt er obligatorisk for alle læger fra andre medlemsstater.

38 Den spanske regering har desuden ikke bestridt Kommissionens anbringende om, at den måde, hvorpå MIR-prøven er organiseret, ikke giver læger fra andre medlemsstater nogen garanti for adgang til den supplerende uddannelse inden for det påtænkte lægespeciale.

39 I de tilfælde, hvor artikel 8 i direktiv 93/16 finder anvendelse, kan værtsmedlemsstaten ganske vist i princippet gøre udstedelsen af det eksamensbevis, som en læge fra en anden medlemsstat har ansøgt om, betinget af, at denne har

fuldført en supplerende uddannelse. Det fremgår imidlertid af bestemmelsens stk. 3, at den nævnte supplerende uddannelse kun må omfatte områder, som i henhold til værtsmedlemsstatens nationale lovgivning ikke allerede er omfattet af de eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser, som den pågældende læge er i besiddelse af.

40 Værtsmedlemsstaten må således hverken lade andre områder være omfattet af den supplerende uddannelse, som den kræver, at læger fra andre medlemsstater skal gennemgå, eller stille de samme adgangskrav til de nævnte læger som til læger, der for første gang ønsker at påbegynde en uddannelse med henblik på at opnå et eksamensbevis, et certifikat eller et andet kvalifikationsbevis for speciallægeuddannelse.

41 Under disse omstændigheder må det fastslås, at Kongeriget Spanien ikke har gennemført artikel 8 i direktiv 93/16 korrekt, og at Kommissionens første klagepunkt således er begrundet.

Det andet klagepunkt om manglende gennemførelse af artikel 18 i direktiv 93/16

Parternes argumenter

42 Med det andet klagepunkt har Kommissionen gjort gældende, at Kongeriget Spanien ikke har gennemført artikel 18 i direktiv 93/16, selv om dette var påkrævet.

43 Kommissionen har gjort gældende, at det fremgår af artikel 5 i Real Decreto 63/1995 af 20. januar 1995, at den sociale sikring alene afholder udgifterne i forbindelse med ydelser, der er præsteret af personale inden for det spanske nationale sundhedssystem, »medmindre andet fremgår af internationale aftaler«. De spanske bestemmelser præciserer ikke, om begrebet »internationale aftaler« omfatter traktaten, og i så fald på hvilken måde udgifterne ved en enkeltstående tjenesteydelse, der udføres i Spanien af en i en anden medlemsstat etableret læge, kan afholdes af de spanske socialsikringsorganer. I henhold til den gældende lovgivning kan læger, der er etableret i andre medlemsstater, ikke uden for nødstilfælde udføre en tjenesteydelse i Spanien, som giver ret til refusion.

44 Den spanske regering har gjort gældende, at artikel 18 i direktiv 93/16 ikke er blevet gennemført, fordi medlemsstaterne ifølge bestemmelsens ordlyd kun er forpligtet til at medtage den i deres interne retsorden, såfremt der i værtsmedlemsstaten er pligt til at være optaget i et offentligretligt socialsikringsorgan for at kunne opgøre de mellemværender, der opstår i forbindelse med virksomhed udøvet til fordel for socialforsikrede, med et forsikringsorgan. Optagelse i et sådant organ kræves imidlertid ikke i Spanien. Det er følgelig ikke nødvendigt at fritage statsborgere fra andre medlemsstater herfra.

45 Den spanske regering har desuden gjort gældende, at Kommissionen sammenblander den ret til fri udveksling af tjenesteydelser, som de læger, der er statsborgere i andre medlemsstater, nyder godt af i Spanien, med de rettigheder, der tilkommer dem, der er tilsluttet den spanske socialsikringsordning. Den har anført, at hvis de tilsluttede benytter det nationale sundhedssystem, afholdes behandlingsudgifterne fuldt ud af den sociale sikring. Hvis de derimod foretrækker at lade sig behandle uden for dette system, må de selv bære udgifterne til den modtagne behandling, uden at den sociale sikring afholder nogen andel heraf. Det er udelukkende i tilfælde, hvor der er behov for akut lægehjælp uden for rammerne af det nationale sundhedssystem, at de udgifter, som er forbundet hermed, bliver refunderet efter en kontrol af, at der ikke i rette tid kunne have været gjort brug af de af sundhedssystemet udbudte tjenester, og at den pågældende lægehjælp ikke udgør en omgåelse eller et misbrug af undtagelsen.

Domstolens bemærkninger

46 Artikel 18 i direktiv 93/16 indgår i del B, benævnt »Særlige bestemmelser om udførelse af tjenesteydelser« i kapitel VI, som selv bærer overskriften »Bestemmelser, som skal lette den faktiske udøvelse af retten til etablering og fri udveksling af tjenesteydelser på det lægelige område«.

47 De to bestemmelser i denne del fritager statsborgerne i medlemsstaterne fra visse krav, som i tilfælde af, at de udfører tjenesteydelser i en anden medlemsstat, eventuelt stilles i denne medlemsstat over for de dér etablerede læger.

48 Artikel 17 i direktiv 93/16 fritager således i princippet disse erhvervsudøvere fra kravet om at være i besiddelse af enten en tilladelse eller en indskrivning eller optagelse i et fagligt organ som betingelse for adgang til at optage eller udøve en af formerne for virksomhed som læge i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres.

49 Der er redegjort for formålet med denne bestemmelse i tolvte betragtning til direktiv 93/16, hvorefter kravet om indskrivning eller optagelse i faglige organer, der er knyttet til udøvelse af en virksomhed af regelmæssig og varig karakter i værtslandet, bør frafaldes ved udøvelse af tjenesteydelser, eftersom et sådant krav ubestrideligt udgør en ulempe for tjenesteyderen på grund af hans virksomheds midlertidige karakter.

50 Det er i samme betragtning tilføjet, at det for at sikre tilsynet med den faglige disciplin, der i sådanne tilfælde henhører under disse faglige organers kompe-

tence, bør foreskrives, at der kan pålægges den begunstigede en indberetningspligt over for de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten vedrørende udførelsen af tjenesteydelser.

51 For så vidt angår artikel 18 i direktiv 93/16 fritager denne bestemmelse — i tilfælde af tjenesteydelser, som medfører, at den begunstigede må rejse — de af medlemsstaternes statsborgere, der er etableret i en anden medlemsstat, for at opfylde et andet krav, som eventuelt følger af national ret i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, nemlig kravet om at være optaget i et offentligretligt socialsikringsorgan for i denne stat at kunne opgøre de mellemværender, der opstår i forbindelse med virksomhed udøvet til fordel for socialforsikrede, med et forsikringsorgan.

52 Derimod tilsigter hverken artikel 18 i direktiv 93/16 eller nogen anden af direktivets bestemmelser at fjerne alle de hindringer, som måtte findes i medlemsstaterne for så vidt angår refusion af udgifter ved lægelige ydelser fra et forsikringsorgan, som den læge, der er etableret i en anden medlemsstat, ikke er tilsluttet.

53 Som generaladvokaten bemærker i punkt 101 i forslaget til afgørelse, ville dette overskride rammerne for et direktiv om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, og det ville heller ikke være i overensstemmelse med 21. betragtning til direktiv 93/16, hvoraf det fremgår, at direktivet ikke berører medlemsstaternes ret til selv at udforme deres nationale sociale sikringsordning.

54 En konstatering af, at pligten til at gennemføre artikel 18 i direktiv 93/16 er tilsidesat, forudsætter således dels, at national ret stiller krav om optagelse i et offentligretligt socialsikringsorgan for at kunne opgøre de mellemværender, der opstår i forbindelse med virksomhed udøvet til fordel for socialforsikrede, med et forsikringsorgan, dels at vedkommende medlemsstat ikke har fritaget EF-statsborgere, der er etableret i en anden medlemsstat fra dette krav, i tilfælde af tjenesteydelser, som medfører, at den begunstigede må rejse.

55 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen imidlertid ikke imødegået den spanske regerings argument, hvorefter en sådan optagelse ikke er påkrævet i Spanien. Kommissionens argumentation ved Domstolen har i det væsentlige koncentreret sig om spørgsmålet om refusion fra det spanske sundhedssystem af udgifter ved lægelige ydelser udført i Spanien af læger, der er etableret i en anden medlemsstat.

56 Dette spørgsmål skal imidlertid holdes ude fra spørgsmålet om, hvilken optagelse artikel 18 i direktiv 93/16 fritager lægerne for. Dette spørgsmål overskrider, som det er fastslået i denne doms præmis 53, rammerne for gennemførelsen af direktiv 93/16 og derfor også rammerne for dette traktatbrudssøgsmål, der vedrører ukorrekt gennemførelse af et direktiv.

57 Under disse omstændigheder fastslås det, at det andet klagepunkt ikke er begrundet, hvorfor det må forkastes.

Sagens omkostninger

58 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Imidlertid kan Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 3, tredje afsnit, fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Både Kommissionen og Kongeriget Spanien har delvis tabt sagen, og det bør derfor bestemmes, at hver part bærer sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til bestemmelserne i Rådets direktiv 93/16/EØF af 5. april 1993 om fremme af den frie bevægelighed for læger og gensidig anerkendelse af deres eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser, idet det ikke har gennemført direktivets artikel 8 korrekt inden for den fastsatte frist.**

2) **I øvrigt frifindes Kongeriget Spanien.**

3) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber og Kongeriget Spanien bærer deres egne omkostninger.**

von Bahr Edward Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. maj 2002.

R. Grass

Justitssekretær

P. Jann

Formand for Femte Afdeling